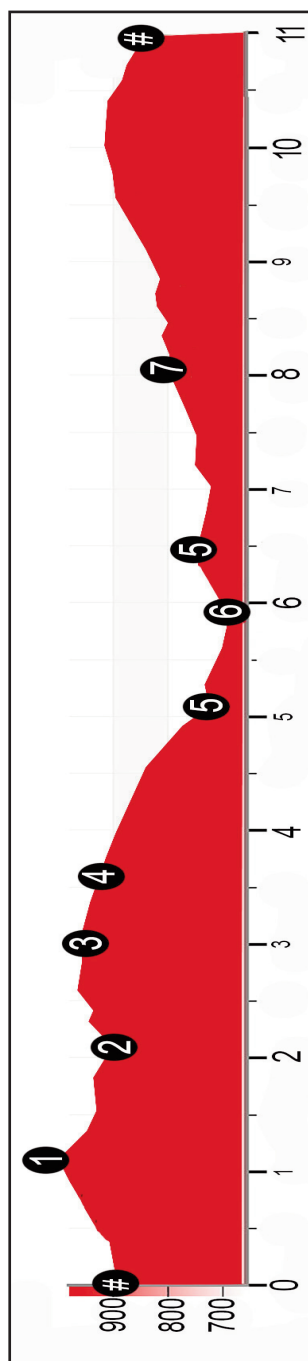




NATURTRESC

Castell de Besora i castell de Montesquiu



29-06-2025



Castell de Montesquiu

Santa Maria de Besora

L'església Es un edifici de planta rectangular format per una nau central a la que s'obren capelles laterals a través d'arcades. Correspon a l'estructura barroca tipificada al principat al segle XVIII.

L'exterior és de gran austeritat i l'interior està decorat arquitectònicament amb motius barroc, presidits per l'imponent retaule del presbiteri. Es cobreix amb volta a l'interior i teula àrab a l'exterior. La nau central s'orienta de nord a sud. A l'esquerra de la façana principal s'aixeca un campanar al que s'hi accedeix a través d'una interessant escala interior coberta.

L'edifici es construí al 1759, quan es traslladà la parròquia del castell de Besora al Pla de Teià. A l'interior es conservava un interessant retaule barroc, destruït al 1936, del qual en l'actualitat existeix una còpia fidel. Davant l'església hi ha el cementiri en una bonica esplanada d'herba.



Castell de Besora

El castell és esmentat l'any 895. Els comtes de Barcelona el van donar en feu a una família de vicaris comtals anomenats Besora. Gombau de Besora va ser el personatge més conegut d'aquesta família, ja que va intervenir activament al costat del comte de Barcelona Ramon Borrell. L'església de Santa Maria, documentada el 898, era propietat del monestir de Sant Joan de les Abadesses i tenia funcions parroquials.

A finals del segle XIV el castell i les seves terres van passar a mans d'una branca lateral de la família Besora, i al segle XV apareix vinculat a la família Canet. Durant la guerra remença l'edifici va ser més fortificat, però al segle XVII, durant la Guerra dels Segadors, el castell ja es trobava en mal estat. L'església fou transformada i renovada al segle XIV i novament el 1590, quan es construí el portal i l'ull de bou del mur de ponent, i encara al llarg del



segle XVII, quan s'obriren als murs de la nau les capelles de la Mare de Déu del Roser i de sant Isidre. La volta devia ser refeta potser a causa dels terratrèmols del segle xv i l'interior fou arrebossat. Deixà de ser parròquia el 1759, quan es construí la nova parròquia al Pla de Teia, tot restant com a santuari marià.

Situat a ponent del poble, corona un turó a una altitud de 1.023 m i només en queden restes molt malmeses de fragments de murs. Les més visibles són les que corresponen a l'església del castell, dedicada a Santa Maria, i que permeten veure que era una construcció d'una nau capçada a l'est per un absis semicircular. La nau i l'absis, precedit per un tram presbiterial, eren coberts per voltes de canó.

L'actual portal d'entrada és situada a la façana oest, coronada per un ull de bou. Les restes de l'església van ser reformades al segle XVI, tal com s'observa a la clau de volta de l'entrada. L'església va tenir funcions parroquials fins al segle XIX.

Pel que fa a les restes del propi castell, Es pot observar les restes de la muralla de tancament a la zona nord del turó, entorn de la zona de l'accés i entrada al castell. En aquesta mateixa zona septentrional, apareixen restes de diverses habitacions del castell. També es localitza una possible cisterna en aquest sector. A la part central, hi hauria una bassa, documentada durant els treballs d'excavació de les campanyes de 2006-2010. A la zona sud, a tocar amb el precipici, també es localitzen fragments molt arratsats de la muralla de tancament.

L'any 2017 es va crear la Fundació Privada Conjunt Monumental del Castell de Besora i es va portar a terme un projecte de consolidació i restauració de l'antiga església de Santa Maria del Castell de Besora, i la consolidació dels murs i paviments trobats en les excavacions arqueològiques dels últims anys.

Castell de Montesquiu

La primera notícia és del 1285, on figura com a casa fortificada i després passaria a denominar-se castell, primer com a de Colobrer i després de Montesquiu. El 1338 va ser venuda Ramon de Conanglell a Jaume de Besora. Aquesta casa forta fou una torre de vigilància, situada estratègicament prop del camí que conduïa al monestir de Ripoll. Depenia del castell de Besora i en el transcurs dels segles esdevingué un casal on acabaren residint els senyors de Besora.

Durant la guerra entre la Generalitat i el rei Joan el Sense

Fe, el castell visqué jornades agitades amb l'ocupació dels pagesos el 1462 i dos anys després pels capitosts Verntallat i Vilacetrú, que feien costat als remences i al rei. El sotsveguer de Vic organitzà aleshores una expedició per apoderar-se del castell, però fracassà per la seva condició inexpugnable. Acabada la guerra, el rei Joan el Sense Fe (1463) manà respectar els drets de Bernat de Peguera, senyor de Besora i Montesquiú, i dictà que la família Descatllar no fos mai desposseïda dels seus drets sobre «casa e força de Montesquiú».

Durant la Guerra de Successió, es va fer servir per tancar-hi presoners del bàndol borbònic, i el 1714, en plena Guerra dels catalans, els supervivents valons del combat d'Arbúcies hi van ser retinguts. El castell va ser adquirit per l'industrial barceloní Jeroni Juncadella i Casanovas, essent restaurat del 1917 al 1920 pel seu fill Emili Juncadella i Oliva. El 1976 passà a mans de la Diputació de Barcelona per voluntat de la seva darrera propietària, Mercè Juncadella. Avui forma part d'una àrea anomenada Parc del Castell de Montesquiú, creat l'any 1986 i integrat dins la xarxa de parcs de la Diputació de Barcelona.

Edifici rectangular amb merlets, refet al segle XVII, és una construcció de planta quadrada, amb planta baixa i dos pisos. Té l'entrada principal al sud, a través de la qual s'accedeix a una ampla entrada, on hi ha l'escala d'accés al primer pis, noble.

La part més antiga del castell es pot observar les espitlleres a la planta baixa, tant a les façanes est com oest del cos de migdia. En aquest mateix cos s'hi adossa una petita capella d'una sola nau dedicada a Santa Bàrbara.



Recorregut a peu

Sortirem des de l'entrada de la població a la carretera BV-5227 per una pista que ens portarà a la masia del Pla, la deixarem a l'esquerra i seguirem per una pista que ens portarà al costat d'un dipòsit d'aigua. Des d'aquest punt iniciarem la pujada al castell de Besora i un cop hàgim gaudit de les magnífiques vistes tornarem en aquest punt al costa del dipòsit d'aigua on prendrem una pista a l'esquerra amb un llarg trajecte per dins al bosc fins al collet de la Mongia; després arribarem un clar al bosc i anirem a l'esquerra pels denominats cingles del Pla Revell, amb el pla del Revell a la dreta i els cingles a l'esquerra, més endavant deixarem a l'esquerra les ruïnes de can Revell i continuarem per la cinglera; més endavant arribarem a una pista i la seguirem a l'esquerra tot seguit arribarem a una bifurcació on deixarem una pista a l'esquerra i davallarem cap al coll del serrat del Castell deixarem una bassa a la dreta i acabarem la davallada fins al castell de Montesquiú. Refarem el camí, ja de pujada fins al coll del serrat del Castell, deixarem la bassa a l'esquerra i prendrem un camí amb un llarg tram per dins al bosc, que és la baga del Pla Revell i finalment arribarem a una pista que la seguirem a l'esquerra deixarem la masia del Pla a la dreta i tot seguit arribarem a Santa Maria de Besora, origen i final de la caminada.

FITXA TÈCNICA

Sortida i arribada de Barcelona: Xamfrà dels carrers Consell de Cent i Lepant) (Metro L2 Monumental, a 100 metres i L5 Sagrada Família, a 300 metres. Tram F4 Monumental).

Hora de sortida: 7:00 h

Menjars: Esmorzar en àrea de servei i dinar al final de la caminada.

Longitud: 10,7 km aprox. **Durada:** 4.00 h. aprox.

Desnivell acumulat: de pujada 395 m i de baixada 395 m.

Itinerari de muntanya: Santa Maria de Besora (#), el Pla, castell de Besora (1), collet de la Mongia (2), cingles del Pla de Revell (3), el Revell (4), coll del serrat del Castell (5), castell de Montesquiú (6), coll del serrat del Castell (5), baga del Pla de Revell (7), el Pla i Santa Maria de Besora (#).

PROPERES SORTIDES:

28 setembre: GR 1 Ripollès: El Cremat-el Remei de Dalt.

12 octubre: Bellmunt i castell de Sant Vicenç de Torelló

INFO- NATURTREC: Tel. 616 672 173 (dilluns de 17 a 21 h)
asenexba@euro-senders.com - www.euro-senders.com/naturtrec.

Tel. d'incidències: 616 672 173